

TAG UG/Uwch

0975/51

S16-0975-51

MATHEMATEG – C3

Mathemateg Bur

A.M. DYDD MERCHER, 8 Mehefin 2016

1 awr 30 munud

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Yn ogystal â'r papur arholiad hwn, bydd angen:

- llyfr ateb 12 tudalen;
- Llyfryn Fformiwlâu;
- cyfrifiannell.

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Defnyddiwch inc neu feiro du.

Atebwch **bob** cwestiwn.

Rhaid dangos gwaith cyfrifo digonol er mwyn egluro'r dull **mathemategol** sy'n cael ei ddefnyddio.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Mae nifer y marciau wedi'i nodi mewn cromfachau ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn.

Cofiwch fod angen Cymraeg da a chyflwyniad trefnus yn eich atebion.

1. (a) Defnyddiwch Reol Simpson gyda phump mesuryn i ddarganfod bras werth ar gyfer yr integryn

$$\int_0^{\frac{\pi}{5}} e^{\tan^2 x} dx.$$

Dangoswch eich gwaith cyfrifo a rhowch eich ateb yn gywir i bump lle degol. [4]

- (b) **Defnyddiwch eich ateb i ran (a)** i ddiddwytho bras werth ar gyfer yr integryn

$$\int_0^{\frac{\pi}{5}} e^{\sec^2 x} dx. [2]$$

2. (a) Darganfyddwch holl werthoedd θ yn yr amrediad $0^\circ \leq \theta \leq 360^\circ$ sy'n bodloni

$$3 \operatorname{cosec} \theta (\operatorname{cosec} \theta - 1) = 5 \cot^2 \theta - 9. [6]$$

- (b) Darganfyddwch holl werthoedd ϕ yn yr amrediad $0^\circ \leq \phi \leq 360^\circ$ sy'n bodloni

$$2 \operatorname{cosec} \phi + 3 \sec \phi = 0. [3]$$

3. Mae cromlin C wedi'i diffinio gan

$$x^2 + 3xy + 2y^3 - 2x = 21.$$

Mae gan bwynt P gyfesurynnau $(-5, 2)$ ac mae P ar C .

Darganfyddwch werth $\frac{dy}{dx}$ yn P . [4]

4. Mae ffwythiant wedi'i ddiffinio yn barametrig gan

$$x = 4 \sin 3t, y = 2 \cos 3t.$$

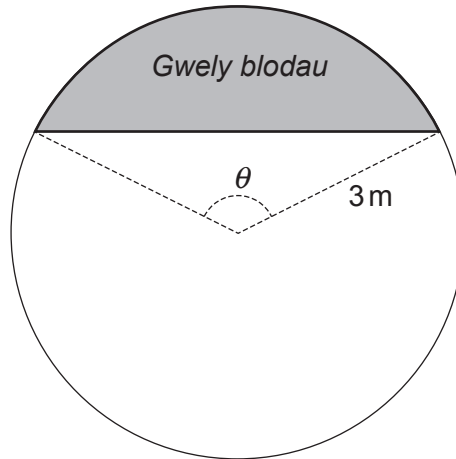
- (a) Darganfyddwch a symleiddiwch fynegiad ar gyfer $\frac{dy}{dx}$ yn nhermau t . [4]

- (b) Darganfyddwch a symleiddiwch fynegiad ar gyfer $\frac{d^2y}{dx^2}$

(i) yn nhermau t ,

(ii) yn nhermau y . [4]

5. Mae'r diagram yn dangos plot gardd crwn sydd â radiws 3 m. Mae Alun eisiau defnyddio segment bach o'r plot fel gwely blodau. Mae ganddo hyd 13.5 m o ymyl (*edging*), ac mae e'n bwriadu defnyddio'r cyfan i ffurfio perimedr yr arwynebedd sydd wedi'i dywyllu isod. Mae'r ongl sydd yn cael ei chynnal yng nghanol y plot crwn wedi'i ddyodi â θ radian.

- (a) Dangoswch fod θ yn bodloni'r hafaliad

$$\theta + 2 \sin\left(\frac{\theta}{2}\right) = 4.5. \quad [3]$$

- (b) Mae Alun yn credu y bydd gwerth θ tua 2.5. Gan ddechrau â $\theta_0 = 2.5$, defnyddiwch y berthynas gylchol

$$\theta_{n+1} = 4.5 - 2 \sin\left(\frac{\theta_n}{2}\right)$$

i ganfod gwerthoedd $\theta_1, \theta_2, \theta_3$. Ysgrifennwch werth θ_3 yn gywir i ddau le degol a phrofwch mai dyma werth θ yn gywir i ddau le degol. [5]

6. Differwch bob un o'r canlynol mewn perthynas ag x , gan symleiddio eich ateb pan mae hyn yn bosibl.

(a) $\ln(\cos x)$ [3]

(b) $\tan^{-1}\left(\frac{x}{3}\right)$ [3]

(c) $e^{6x}(3x - 2)^4$ [4]

7. (a) Darganfyddwch bob un o'r canlynol, gan symleiddio eich ateb pan mae hynny'n bosibl.

(i) $\int 7e^{5-\frac{3}{4}x} dx$ (ii) $\int \sin\left(\frac{2x}{3} + 5\right) dx$ (iii) $\int \frac{8}{(9-10x)^3} dx$ [6]

- (b) O wybod bod $a > 0$ a bod

$$\int_a^6 \frac{1}{4x+3} dx = 0.1986,$$

darganfyddwch werth y cysonyn a . Rhwng eich ateb yn gywir i un lle degol. [5]

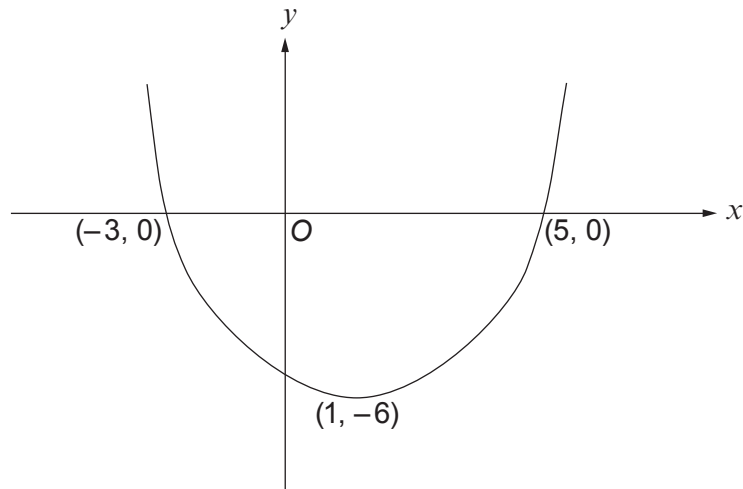
TROWCH DROSODD

8. (a) Trwy ddefnyddio gwrthenghraifft, dangoswch fod y gosodiad canlynol yn anghywir.
 ‘Os yw'r cyfanrifau a, b, c, d fel bod a yn ffactor o c a bod b yn ffactor o d , yna mae $(a + b)$ yn ffactor o $(c + d)$.’ [2]

- (b) Datrys wch yr hafaliad

$$|5x + 4| = -7x. \quad [4]$$

- (c) Mae'r diagram yn dangos braslun o graff $y = f(x)$. Mae'r graff yn mynd drwy'r pwyntiau $(-3, 0)$ a $(5, 0)$ ac mae ganddo bwynt minimwm (isafbwynt) yn $(1, -6)$.

- (i) Mae graff $y = 4f(x + a)$ yn mynd drwy'r tarddbwynt. Ysgrifennwch werthoedd posibl a .
- (ii) Cyfesuryn- y y pwynt arhosol ar graff $y = bf(x + 2)$ yw 4. Ysgrifennwch werth b . [2]

9. Mae gan ffwythiant f barth $(-\infty, 12]$ ac mae wedi'i ddiffinio gan

$$f(x) = e^{4 - \frac{x}{3}} + 8.$$

- (a) Darganfyddwch fynegiad ar gyfer $f^{-1}(x)$. [4]
- (b) Ysgrifennwch barth f^{-1} . [2]

10. Mae ffwythiant h wedi'i ddiffinio gan

$$h(x) = \frac{4x + 3}{5x - 4}.$$

- (a) Dangoswch fod $hh(x) = x$. [3]
- (b) **Defnyddiwch ganlyniad rhan (a)** i ysgrifennu mynegiad ar gyfer $h^{-1}(x)$.
 Trwy hyn enrhifwch $h^{-1}(-1)$. [2]